

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В. о. декана факультету
міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу
 Тетяна МІРОШНИЧЕНКО
"28" серпня 2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ОСНОВИ МІКРОЕКОНОМІКИ

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»
освітня програма «Міжнародні економічні відносини»
вид дисципліни: обов'язкова
факультет Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
«28» серпня 2024 року, протокол № 19

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

д.е.н., проф., проф. кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії В.Шкодін;

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії

Протокол від «26» серпня 2024 року № 1.

В.о. завідувача кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії

_____ Руслан ЧЕМЧИКАЛЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи)
«Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

_____ Олена ХАНОВА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «28» серпня 2024 року № 16

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

_____ Олена МИКОЛЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародного бізнесу та консалтингу

В.о.директор Навчально-
наукового інституту
«Каразінський інститут
міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

“_17”_ вересня 2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ОСНОВИ МІКРОЕКОНОМІКИ

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»
освітня програма «Міжнародні економічні відносини»
вид дисципліни: обов'язкова
Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«17» вересня 2024 року, протокол № 2

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: д.е.н., професор, професор кафедри міжнародного бізнесу та консалтингу І.В.Шкодін

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та консалтингу

Протокол від “2” вересня 2024 року № 1

В.о. завідувача кафедри міжнародного бізнесу та консалтингу

_____ Руслан ЧЕМЧИКАЛЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи) «Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

_____ Олена ХАНОВА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол від “17” вересня 2024 року № 1

Голова науково-методичної комісії Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

_____ Ганна ПАНАСЕНКО

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Основи мікроекономіки» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» підготовки бакалаврів за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини».

1. Опис навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи мікроекономіки» є формування ринково орієнтованого економічного світогляду і знань щодо методів прийняття суб'єктами економіки оптимальних рішень за наявних обмежених ресурсів та альтернативних можливостей їх використання.

1.1. Основні завдання вивчення дисципліни

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- формування наступних фахових компетентностей:

ФК4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

1.3. Кількість кредитів –5

1.4. Загальна кількість годин – 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	
Семестр	
1-й	
Лекції	
32 год.	14
Практичні, семінарські заняття	
16 год практ + 16 год сем	- год.
Лабораторні заняття	
-- год.	- год.
Самостійна робота	
86 год.	136 год.
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН4. Систематизувати й упорядкувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати

ПРН11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ПРН15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

2. Тематичний план дисципліни

Тема 1. Предмет і метод економікс. Загальні проблеми економічного розвитку

Структура сучасної економічної теорії. Предмет та функції економікс. Економічні закони, принципи і категорії. Система економічних законів. Методологія мікроекономічного та макроекономічного аналізу: загальні та специфічні методи економічних досліджень. Позитивна та нормативна економіка. Зародження та виникнення економічних знань. Етапи історичного розвитку економічної теорії.

Економічні потреби та виробничі ресурси. Обмеженість економічних ресурсів та необмеженість потреб. Фактори виробництва та їх поєднання. Виробнича функція. Виробничі можливості в економічній системі та проблема вибору. Крива виробничих можливостей. Ефективність виробництва та її показники.

Тема 2. Економічна система суспільства. Власність.

Економічні системи та їх класифікація. Еволюція економічних систем як форм господарювання. Типи, види та моделі економічних систем. Традиційна система. Ринкова система: сутність та характеристика. Адміністративно-командна система: характеристика та риси. Порівняльний аналіз економічних систем. Перехідна економіка. Постіндустріальне суспільство. Цифрова економіка. Трансформація економічної системи в Україні.

Власність: сутність, об'єкти та суб'єкти. Типи, форми і види власності.

Тема 3. Теоретичні основи ринкової економіки

Сутність, функції, етапи, позитивні та негативні риси ринку. Основні суб'єкти ринкової економіки. Кругообіг ресурсів, товарів та доходів в умовах ринкової економічної системи. Доходи суб'єктів ринкової економіки. Структура та інфраструктура ринку.

Гроші, їх сутність, функції, теорії виникнення. Грошовий обіг та його закони. Грошова система, її структурні компоненти та основні типи.

Тема 4. Попит, пропозиція та ринковий механізм. Еластичність попиту і пропозиції.

Попит і пропозиція як важливіші елементи ринку. Сутність попиту. Функція попиту. Закон попиту. Фактори які впливають на попит. Нецінові детермінанти попиту. Зміни у попиті та зміни попиту. Поняття пропозиції. Функція пропозиції. Закон пропозиції. Нецінові детермінанти пропозиції.

Ринковий механізм збалансування попиту і пропозиції. Рівноважна ціна. Відхилення від рівноважної ціни і дисбаланс ринку. Поняття та види економічної рівноваги. Вплив цінових та нецінових факторів на зміну параметрів ринкової рівноваги. Вплив непрямих податків, дотацій, субсидій на ринкову поведінку суб'єктів економіки.

Сутність еластичності. Еластичність попиту за ціною та її види. Коефіцієнт еластичності. Дугова та точкова еластичність попиту. Визначники еластичності попиту за ціною. Еластичність попиту за доходом. Поняття нормальних благ та товарів нижчої споживчої цінності. Перехресна еластичність попиту. Еластичність пропозиції за ціною та її види. Практичне значення теорії еластичності.

Тема 5. Основи теорії поведінки споживача

Споживач як мікроекономічний суб'єкт. Мета споживача.

Корисність в економічній теорії і проблема її виміру. Потреби, види потреб. Економічні блага. Поняття корисності. Сукупна та гранична корисності. Функція корисності. Закон спадної граничної корисності блага. Процес споживання й динаміка зміни сукупної та граничної корисності. Перший закон Госсена. Закон спадної граничної корисності блага. Рівновага споживача з кардиналістських позицій. Поняття «рівновага споживача». Модель споживання набору благ. Другий закон Госсена. Еквімаржинальний принцип досягнення раціонального вибору та рівновага споживача.

Вибір споживача з ординалістських позицій. Уподобання та привабливість, уподобання та вибір. Припущення щодо системи вподобань споживача. Криві байдужості, їх властивості. Особливості аналізу функції корисності з ординалістських позицій. Криві байдужості як спеціальний інструментарій мікроекономічного аналізу. Окремі випадки конфігурації кривих байдужості. Гранична норма заміщення благ. Бюджетна лінія. Бюджетне обмеження і можливості

споживача. Поняття «нахилу бюджетної лінії». Вплив зміни доходу споживача на розміщення бюджетної лінії та процес споживання.

Оптимум споживача як модель раціонального споживчого вибору. Рівновага споживача: економічна, алгебраїчна, графічна інтерпретації. Різні випадки досягнення рівноваги: кутова і внутрішня.

Тема 6. Аналіз поведінки споживача на ринку товарів

Реакція споживача на зміну його доходу. Лінія «дохід - споживання». Нахил лінії як свідчення відношення споживача до благ. Поняття «повноцінних» і «неповноцінних» благ. Крива Енгеля. Функції Торнквіста.

Реакція споживача на зміну цін товарів. Лінія «ціна-споживання». Траєкторія розвитку споживання як результат зниження цін. Побудова лінії індивідуального попиту споживача.

Ефект заміщення та ефект доходу. Розкладання сукупної зміни обсягу попиту на дві складові: ефект доходу та ефект заміщення. Одно- та різно направлені впливи ефектів (за Слуцьким, за Хіксом). Парадокс Пффена. Ефекти заміщення і доходу як основа побудови функції індивідуального попиту на благо в ординалістській теорії корисності.

Прийняття рішень у ситуаціях з ризиком. Невизначеність і ризик. Схильність і несхильність споживача до ризику. Ризик та ефективні рішення.

Тема 7. Мікроекономічна модель підприємства

Підприємство як суб'єкт ринку та виробничо-ринкова система. Спрощена схема ринково-виробничої системи.

Фактори виробництва, їх групування. Мотивація поведінки підприємства. Основні види вибору підприємства: що виробляти, як виробляти, для кого виробляти. Фактор часу і періоди у функціонуванні підприємства. Поняття оптимального та рівноважного станів підприємства.

Параметри підприємства як мікроекономічної моделі. Поняття і параметри виробничої функції. Сукупний, середній та граничний продукти. Витрати виробництва. Сукупні, середні та граничні витрати. Поняття загального (сукупного, валового), середнього та граничного виторгу. Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства.

Тема 8. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника

Частинна варіація факторів виробництва. Виробнича функція з одним змінним фактором. Правило спадної віддачі (продуктивності) змінного фактора виробництва. Еластичність випуску.

Ізоквантна варіація факторів виробництва. Виробнича функція з двома змінними факторами. Ізокванта. Взаємозамінність факторів виробництва. Гранична норма технічного заміщення. Еластичність заміщення.

Пропорційна варіація факторів виробництва. Збільшення випуску за рахунок пропорційного нарощування обсягів ресурсів. Постійна (стала), спадна та зростаюча віддача від масштабу. Причини позитивного та негативного ефекту від масштабу. Еластичність масштабу та взаємозв'язок з еластичністю випуску.

Оптимум виробника. Вибір комбінації виробничих факторів за критеріями мінімізації витрат чи максимізації випуску. Ізокоста. Рівновага виробника: графічна, алгебраїчна, економічна інтерпретація.

Траєкторія розширення виробничої діяльності фірми.

Тема 9. Витрати виробництва

Витрати виробництва за короткостроковий період. Економічні та бухгалтерські витрати. Поняття альтернативних витрат. Постійні та змінні витрати. Типовий характер

зміни витрат за короткостроковий період. Закон зростаючих граничних витрат (зниження дохідності).

Витрати в довгостроковому періоді. Ізоквантна, пропорційна та ізоклинна варіації факторів виробництва та функція витрат. Криві довготривалих витрат, їх види. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства. Варіанти технологічного вибору фірми в розробці довгострокової стратегії.

Тема 10. Ринок досконалої конкуренції

Модель ринку досконалої конкуренції та її характеристики. Ознаки й умови досконалої конкуренції. Ринковий попит на продукцію фірми за умов досконалої конкуренції. Ринкова поведінка підприємства в короткостроковому періоді. Визначення оптимальних обсягів випуску: два підходи. Поведінка підприємства за умов зміни ринкової ситуації. Пропозиція фірми і галузі в короткостроковому періоді. Рівновага фірми та галузі.

Ринок досконалої конкуренції в довгостроковому періоді. Рухомість ринкового попиту й пропозиції. Пропозиція фірми в довгостроковому періоді. Тривала рівновага підприємства, галузі, ринку та механізм її підтримки. Ефективність ринку досконалої конкуренції.

Тема 11. Монопольний ринок

Модель «чистої монополії» та її характеристики. Ознаки «чистої монополії». Економічні, адміністративні та правові бар'єри вступу до монопольного ринку. Монополія І монопольна влада. Різновиди монополій. Діагностування монопольної влади. Монополістичний спосіб дій.

Монопольний ринок у короткостроковому та довгостроковому періодах. Крива попиту монополіста. Вибір монополістом ціни й обсягу виробництва. Вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту. Пропозиція монополіста та особливості її формування. Визначення монопольної ціни. Цінова диференціація та дискримінація. Рівновага фірми-монополіста в довгостроковому періоді. Досягнення та утримання ринкової влади.

Особливості функціонування реальних монополізованих ринків. Аналіз поведінки реальних монополій. Економічні наслідки монополізації галузі. Порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Потреба державного регулювання монополії, антимонопольна політика.

Тема 12. Олігополія та монополістична конкуренція.

Основні ознаки олігополії. Нечисленність підприємств в олігополістичних галузях. Загальна взаємозалежність олігополістів. Однорідність або диференційованість продукту. Високі бар'єри для вступу в галузь. Асиметричність ринкової влади олігополістів.

Теоретичні моделі олігополії. Олігополістична взаємозалежність та еволюція способу дій учасника ринку. Ринкові лідери та аутсайтери. Узагальнення моделей дуополії за Штакельбергом. Модель дуополії Курно та Бертрана як відображення ринкової поведінки початківця. Моделювання поведінки олігополістів за функціями їх реакції на ринкові зміни. Стратегія постійного співвідношення цін. Теорія ігор у моделюванні олігополії. Особливості організації олігополістичного ринку. Взаємозалежність олігополістів, цінові війни і схильність до змови. Таємні змови, мовчазні згоди і легальні угоди. Картелі. Нецінова конкуренція. Ефективність олігополії. Суспільна оцінка олігополістичного ринку. Ефективність олігополії, порівнюючи з іншими ринковими структурами.

Ознаки і поширення монополістичної конкуренції. Ознаки монополістичної конкуренції. Умови вступу до галузі. Спосіб дій монополістичного конкурента. Ринкова поведінка монополістичного конкурента. Еластичність попиту. Визначення оптимального

обсягу виторгу та цінова політика. Умова досягнення і підтримання беззбитковості в довгостроковому періоді.

Нецінова конкуренція. Сутність та передумови розвитку нецінової конкуренції. Поглиблення диференціації продукту: позитивні наслідки та загрози. Вплив рекламної діяльності на обсяг виторгу і витрат. Ефективність монополістичної конкуренції. Суспільна ціна монополістичної конкуренції. Порівняльна характеристика ринкових структур.

Тема 13. Ринок факторів виробництва.

Похідний попит. Взаємозв'язок ринків продукту та факторів виробництва. Попит на продукт і попит на фактори виробництва. Споживання факторів виробництва: цілі та обмеження.

Попит на працю за умови досконало конкурентного ринку ресурсів. Праця як фактор виробництва, її мобільність. Характеристика досконало конкурентного ринку праці. Граничний вигравш виробника від найму праці. Обґрунтування рішення про найм. Формування індивідуального, галузевого та ринкового попиту на працю. Ринкова пропозиція праці на досконало конкурентному ринку. Еластичність пропозиції праці для галузей з різною динамікою витрат на виробництво. Обґрунтування вибору робітника щодо праці і відпочинку: Інструментарій ординалістської теорії корисності. Ринкова пропозиція послуг праці. Рівновага на ринку праці. Ринок праці з недосконалою конкуренцією. Попит монополії на працю та монополіна рівновага. Монопсонічний та олігопсонічний ринки, їх особливості. Контроль профспілок над пропозицією робочої сили, рівнем заробітної плати та продуктивністю праці. Двостороння (двобічна) монополія та визначення реального рівня заробітної плати.

Капітал як фактор виробництва. Капітал як ресурс тривалого використання; форми капіталу. Рух капіталу та капітальні фонди. Попит і пропозиція капіталу. Вибір у часі. Поняття вибору в часі. Споживання та інвестиції. Уподобання в часі. Більша привабливість споживання теперішніх благ. Побудова бюджетного обмеження для випадку вибору обсягів споживання між теперішніми та майбутніми періодами. Оптимальний вибір. Попит і пропозиція капіталу. Вступ до аналізу інвестиційних рішень. Поняття дисконтованої величини. Види процентних ставок. Реальна та номінальна процентні ставки. Рівень дохідності, прибуток на капітал. Показники теперішньої та майбутньої вартості в прийнятті інвестиційних рішень. Рівновага на ринку капіталу. Формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу.

Ринок землі. Особливості землі як фактора виробництва. Особливості формування пропозиції землі та попиту на землю. Фактори впливу на попит на землю. Рента. Ціна землі як капіталізована рента.

Тема 14. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту.

Поняття ринкової рівноваги, її аналіз. Часткова та загальна рівновага. Ефект зворотного зв'язку. Закон Вальраса.

Рівновага в економіці обміну. Необхідність та вигоди ринкового обміну. Порівняння граничних норм заміщення для пар товарів, які обмінюють. Діаграма Еджворта. Ефективність при обміні. Крива контрактів. Парето - ефективний розподіл. Крива можливостей споживачів. Загальна рівновага за Парето.

Ефективність у виробничій сфері. Розподіл виробничих ресурсів; діаграма Еджворта. Крива виробничих контрактів. Парето - оптимальний розподіл ресурсів. Ефективність на конкурентних ринках товарів.

Загальна рівновага та економіка добробуту. Сукупна (зведена) ефективність конкурентних ринків. Причини обмеженої здатності ринкового регулювання. Оптимум та квазіоптимум ринкової системи. Теорія загальної рівноваги та політика в галузі економіки добробуту. Критерії оцінки добробуту.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	сем	Ін д.	С. р.		л	п	л а б.	І н д.	С. р.
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Тема 1. Предмет і метод економік. Загальні проблеми економічного розвитку	14	4	2	2		6	12	2				10
Тема 2. Економічна система суспільства. Власність.	10	2	1	1		6	9					9
Тема 3. Теоретичні основи ринкової економіки	10	2	1	1		6	10					10
Тема 4. Попит, пропозиція та ринковий механізм. Еластичність попиту і пропозиції.	14	4	2	2		6	12	2				10
Тема 5. Основи теорії поведінки споживача	10	2	1	1		6	12	2				10
Тема 6. Аналіз поведінки споживача	10	2	1	1		6	9					9
Тема 7. Мікроекономічна модель підприємства	10	2	1	1		6	12	2				10
Тема 8. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника	11	2	1	1		7	10					10
Тема 9. Витрати виробництва	10	2	1	1		6	12	2				10
Тема 10. Ринок досконалої конкуренції	10	2	1	1		6	12	2				10
Тема 11. Монопольний ринок	10	2	1	1		6	10					10
Тема 12. Олігополія та монополістична конкуренція.	10	2	1	1		6	10					10
Тема 13. Ринок факторів виробництва.	10	2	1	1		6	11	2				9
Тема 14. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту.	11	2	1	1		7	9					9
Усього за розділом 1	150	32	16	16		86	150	14				136

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кіл-ть год. практ.	Кіль-ть год. сем
1	Тема 1. Предмет і метод економікс. Загальні проблеми економічного розвитку	2	2
2	Тема 2. Економічна система суспільства. Власність.	1	1
3	Тема 3. Теоретичні основи ринкової економіки. Розв'язання задач.	1	1
4	Тема 4. Попит, пропозиція та ринковий механізм. Еластичність попиту і пропозиції.	2	2
5	Тема 5. Основи теорії поведінки споживача	1	1
6	Тема 6. Аналіз поведінки споживача	1	1
7	Тема 7. Мікроекономічна модель підприємства	1	1
8	Тема 8. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника	1	1
9	Тема 9. Витрати виробництва	1	1
10	Тема 10. Ринок досконалої конкуренції	1	1
11	Тема 11. Монопольний ринок	1	1
12	Тема 12. Олігополія та монополістична конкуренція.	1	1
13	Тема 13. Ринок факторів виробництва.	1	1
14	Тема 14. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту.	1	
Разом		16	16

5. Завдання для самостійної робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей за темою 1. Предмет і метод економікс. Загальні проблеми економічного розвитку Розв'язання кейсу.	6
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей за темою 2. Економічна система суспільства. Власність. Розв'язання кейсу.	6
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей за темою 3. Теоретичні основи ринкової економіки Розв'язання задач.	6
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей за темою 4. Попит, пропозиція та ринковий механізм. Еластичність попиту і пропозиції. Розв'язання задач.	6
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей за темою 5. Основи теорії поведінки споживача Розв'язання задач.	6
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей за темою 6. Аналіз поведінки споживача Розв'язання задач.	6
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей за темою 7. Мікроекономічна модель підприємства Розв'язання задач.	6
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей за темою 8. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника Розв'язання задач.	7
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей за темою 9.	6

	Витрати виробництва Розв'язання задач.	
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей за темою 10. Ринок досконалої конкуренції Розв'язання задач.	6
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей за темою 11. Монопольний ринок Розв'язання задач.	6
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей за темою 12. Олігополія та монополістична конкуренція. Підготовка групового проекту	6
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей за темою 13. Ринок факторів виробництва. Розв'язання задач.	6
	Підготовка студентами питань та аналітичних доповідей за темою 14. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту. Розв'язання задач.	7
	Разом	86

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено

7. Методи навчання

Форми та методи навчання: лекція, бесіда, дискусія, проблемний виклад навчального матеріалу, евристичний, аналітичний методи, дослідницький метод, метод проектів, практичні методи (вправи).

Шифр ПРН (відповідно до ОНП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики / форми оцінювання
1	2	3	4
ПРН4.	Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.	Робота в малих групах щодо виконання практичних завдань	Оцінювання відповідей на семінарських заняттях, тестів, презентація результатів виконання кейсів, практичних завдань
ПРН7	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати	Лекція, кейс, дискусія щодо доповідей за темами семінарських занять, рольові ігри	Оцінювання відповідей на семінарських заняттях, тестів
ПРН11.	Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.	Робота в малих групах щодо виконання практичних завдань, кейси, рольові ігри	Оцінювання відповідей на семінарських заняттях, тестів, презентація результатів виконання практичних завдань

Можуть також додатково (замість певних завдань) враховуватись такі види активностей здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу) та ін;

- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем бізнес-планування (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);

- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях (підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовуються такі методи контролю: усний, письмовий, тестовий. Поточний контроль проводиться під час семінарських занять у вигляді усного або письмового опитування, виступів студентів під час обговорення питань, кейсів, самостійної роботи, тестування, написання есе, рефератів тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) враховується під час визначення підсумкової оцінки з дисципліни у формі **екзамену**.

Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційної роботи – 40. **УВАГА!** У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі подовження дії **обставин непоборної сили** здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти **екзамен в дистанційній формі** з використанням платформи **Moodle та Zoom**.

Критерії оцінювання знань студентів

Критерії оцінки роботи здобувачів на семінарських (практичних) заняттях

“4” балів студент отримує, якщо його відповідь повністю відповідає визначеним критеріям. Він повинен знати відповіді не тільки на всі питання навчальної програми, продемонструвати повні і глибокі знання лекційного матеріалу, а також підручників і навчальних посібників, але й використати додатковий матеріал (монографії, наукові статті, звіти компаній, статистична інформація тощо). Студент повинен здійснювати порівняльний аналіз, робити логічні висновки, висловлювати власне ставлення до пропонуваного йому проблем, демонструвати знання законодавчих та нормативних актів України.

“3” бали свідчать, що здобувач має тверді знання з дисципліни в обсязі навчальної програми. Але у розкритті змісту питань були допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, або недостатнє висвітлення питань.

“2” бали виставляється тоді, коли знання студентів відповідають мінімуму і не нижче вимог, які існують у вищій школі і є в навчальних планах і програмах. Ці бали виставляється коли студент продемонстрував, хоча і не в повному обсязі, але в цілому, правильні знання програми курсу, виявив розуміння основного змісту питань.

“1-0” балів ставиться при наявності серйозних недоліків, коли знання студентів нижче мінімуму навчальної програми, коли вони мають хаотичний і безсистемний характер, коли у студента відсутнє розуміння не тільки другорядних, але і вузлових питань курсу.

Критерії оцінки відповідей на тестові питання на семінарських заняттях

Тестове завдання передбачає необхідність вибрати одну або кілька правильних відповідей на поставлені питання. Кожна правильна відповідь на тестові запитання оцінюється в 1 бал. На виконання одного завдання відводиться 1-2 хвилини.

Загальна оцінка за тестове завдання виставляється в залежності від набраної кількості балів:

“1” балів виставляється, якщо правильні відповіді складають 90-100%.

“0,8” бали виставляється, якщо правильні відповіді складають 74-89%.

“0,5” бали виставляється, якщо правильні відповіді складають 60 - 73%.

“0” виставляється, якщо правильні відповіді складають до 60%.

Підсумкова оцінка на семінарському (практичному) занятті виставляється на основі оцінювання всіх видів робіт:

Шкала балів за видами робіт

№	Види навчальних робіт	Максимальна оцінка	Примітка
1	Робота на семінарах	0-4	За семінар, незалежно від кількості відповідей
2	Тестування	0-1	За одне правильно виконане завдання

Підсумкова оцінка на семінарському занятті виставляється на основі оцінювання всіх видів робіт:

Критерії оцінки екзамену

Екзаменаційна робота складається із:

- 20 тестів – 1 бал за вірну відповідь (20 балів)

- 2 аналітично-пошукових завдання (10 балів кожне).

10-9 балів - всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в інноваційних наукових доктринах та концепціях дисципліни. Засвоєння основної та додаткової літератури. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.

8-7 балів - повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для у практичної роботи.

6-5 балів - знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. Засвоєння основної літератури. Помилки і суттєві неточності у відповіді на іспиті.

4-3 балів - прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Наявність помилок у відповіді на іспиті.

0 – 2 балів - відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Мінімальна кількість балів для допуску до екзамену – 30л

Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання													Екзамен	Сума	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T14			Разом
5	4	4	5	5	5	4	5	5	5	5	4	4	60	40	100

10. Рекомендована література

Основна література

ЕКОНОМІКС. Частина 1: Вступ до економікса. Мікроекономіка: Навчальний посібник / Баула О.В., Вісіна Т.М., Лютак О.М., Савош Л.В., Кравчук О.Я., Зелінська

О.М., Полянська Т.О. Луцьк: СПД Галяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2021. 320 с.

Мікроекономіка: Навч. посібник / Н. М. Каменева, М. В. Косич, О. Ю. Александрова та ін. Харків: УкрДУЗТ, 2022

Економікс. Частина 1: Вступ до економікса. Мікроекономіка: Навчальний посібник / Баула О.В., Вісіна Т.М., Лютак О.М., Савош Л.В., Кравчук О.Я., Зелінська О.М., Полянська Т.О. Луцьк: СПД Галяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2021. 320 с.

Економічна теорія: Навч. посібник для студентів спеціальностей «Економіка». «Облік і оподаткування», «Менеджмент», «Маркетинг», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2020. 230 с. (Шкодін І.В. гл 2 «Ек системи суспільства та власність С.17-30»).

Шкодін І. В. Мікроекономіка: навчально-методичний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка». Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 128 с.

Фісуненко Н. О. Макроекономіка : навч. посіб. / Н. О. Фісуненко, Т. В. Альошина, О. А. Сидоров, В. Г. М'ячин. –Дніпро : ДДУВС, 2023. 148 с

Віктор Пинзеник Популярна Економіка. Як зрозуміти економіку та полюбити її. Видавництво : Брайт БуксРік видання: 2023. Кількість сторінок : 248

Козакова О.М., Забарна Е.М.Макроекономіка. Рік видання: 2024. 428 с.

Панчишин С. М. Макроекономіка: Методичні поради та плани практичних занять для студентів економічного факультету освітньої програми «Міжнародна економіка» / Вид. 10-е, перероб. та доп. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 118 с.
https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Macroeconomics-Method-Panchyshyn_SM_2020.pdf

Макроекономіка : підручник / В.Д. Базилевич [та ін.]; ред. В. Д. Базилевич. – 8-те вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2017. 743 с.

Допоміжна література

1. Economics. Principles, Problems, and Policies / Campbell R. McConnell, Stanley L. Brue, Sean M. Flynn https://faculty.ksu.edu.sa/sites/default/files/eb_mcconnell_econ.18e.pdf

2. Saros, Daniel. Principles of Political Economy. 2019. <https://mountainscholar.org/handle/20.500.11785/856>

3. David Romer Advanced macroeconomics/ University of California, Berkeley https://new.mmf.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/03/Romer_adv-macroec.pdf

4. Macroeconomics / Matthias Doepke, Andreas Lehnert, Andrew W. Sellgren <https://www.bu.edu/econ/files/2014/08/DLS1.pdf>

5. Дюфло Естер, Банерджі Абхіджіт. Дієва економіка для важких часів /Пер з англ. Роман Клочко. К. Наш Формат. 2021. 416 с.

6. Зростання української економіки "гальмує" 12 липня 2024 <https://www.epravda.com.ua/news/2024/07/12/716570/>

7. У 2024 році Мінекономіки прогнозує зростання ВВП на 4,6% <https://www.kmu.gov.ua/news/u-2024-rotsi-minekonomiky-prohnozuie-zrostannia-vvp-na-46-ta-investytsii-na-296-iuliia-svyrydenko>

8. World Bank country classifications by income level for 2024-2025. July 01, 2024 <https://blogs.worldbank.org/en/opendata/world-bank-country-classifications-by-income-level-for-2024-2025>

9. Індекс інфляції в Україні 2024 <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/>

10. Кількість зареєстрованих безробітних 2024 <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/unemploy/register/2024/>

11. Shkodina I., Derid I., Zelenko O. Digital transformation of global banking: challenges and prospects. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. Vol 3, No 30 (2019). P. 45-51.

12. Шкодiна I.В. Основні диспропорції розвитку світового господарства на сучасному етапі. *Фiнанси України*. 2010. № 7. С.58 – 64.

13. Економiчна теорiя та право : зб. наук. пр. / редкол.: А. П. Гетьман та iн. Харкiв : Право, 2024. №1 (48). 138 с

11. Посилання на iнформацiйнi ресурси в iнтернетi, вiдео-лекцiї, iнше методичне забезпечення

1. Верховна Рада України. URL: www.zakon.rada.gov.ua

2. Офiцiйний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Сайт Нацiонального банку України. URL: <https://bank.gov.ua>

4. Сайт Свiтового банку URL: <http://www.worldbank.org>

5. Сайт Мiжнародного Валютного фонду. URL: <http://www.imf.org>

6. Нацiональна комiсія з цiнних паперiв i фондового ринку. URL: www.ssmc.gov.ua

7. Мiнiстерство фiнансiв України. URL: www.minfin.gov.ua

8. Система розкриття iнформацiї на фiнансовому ринку України. URL: www.finance.ua

9. Нацiональна бiблiотека України iм. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua

10. iнтернет-бiблiотека "Цiннi папери України". URL: www.securities.org.ua

11. Українська асоцiацiя iнвестицiйного бiзнесу. URL: www.uaib.com.ua

12. Global finance. URL: <https://www.gfmag.com>

12. Особливостi навчання за денною формою в умовах подовження дiї обставин непоборної сили

В умовах дiї обставин непоборної сили освiтнiй процес в унiверситетi здiйснюється вiдповiдно до наказiв/ розпоряджень ректора/ проректора або за змiшаною формою навчання або повнiстю дистанцiйно в синхронному режимi.

Складання пiдсумкового семестрового контролю: в разi запровадження жорстких обмежень з заборонаю вiдвiдування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливiсть скласти екзамен дистанцiйно на платформi Moodle в дистанцiйному курсi <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=9884>